گفتوگۆ لەگەڵ شێوەکار بێرۆ رواندزی.. ئامادەکردنی کامەران حاجی ئەلیاس

شێوەکار بێرۆ رواندزی: سەرسامی زۆربەی هونەرمەندانی سەردەمی ڕێنیسانسم
خاتوونی هونەرمەند بێرۆ عەبدوڵڵا رواندزی ناسراو بە (بێرۆ رواندزی) خاوەن سەلیقەیەکی هونەری تایبەت بەخۆیەتی سوودی لە چەندین قوتابخانەی هونەری شێوەکاری وەرگرتووە، بەڵام لە کارکردن دا خۆی بەهیچ قوتابخانەیەکی هونەری دیارکراو نەبەستۆتەوە،سروشتی شاخ ودۆڵ و خەرەندی رواندز کاریگەری لەسەر رەوتی کارکردنی هەبووە ئێمە لە نزیکەوە ئەم هەڤپەیڤینەکان لەگەڵیدا سازدا.
هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

***سەرەتا بابزانین بێرۆ رواندزی چۆن ئاشنای هونەری نیگار کردن بوو؟**

- بە سادەترین شێوە هونەری من دەستی پێ کرد. هێشتا نەچووبوومە بەر خوێندن کە وێنەم ئەکێشا، کە منداڵ بووم لە ڕێی وێنەکێشانەوە هەستی دەروونی خۆمم دەرئەبڕی، دواتر لە قۆناغی سەرەتایی زیاتر ئاشنای ڕەنگەکان بووم. ڕەنگەکانم تێکەڵ ئەکرد. لەسەر کتێب و کورسی دانیشت و دیواری قوتابخانە وێنەم ئەکێشا. زۆر جار لەسەر ئەو کارانە سزا ئەدرام. ئیدی هونەری وێنەکێشان لەگەڵ گەورەبوونم پتر لە ڕۆحمدا چەکەرەی کرد. لە قۆناغی ئامادەیی بەردەوام لە پێشانگای ساڵانە هونەری بەشدار دەبووم ــــ بە هونەری شێوەکاری و پەیکەرسازی و مۆدێلی ئەندازەی سێڕەهەندی. دواتر لە بەشی بیناسازی، لە پەیمانگای تەکنیکی هەولێر خوێندم. لە هیچ بەشێکی هونەری نەمخوێندییە، هونەر هەر لە منداڵییەوە بە شێوەیەکی خۆڕسك لەناو مندا هەبووە، وەکو بەهرەیەکی هونەری .

بەڕێزتان لە ڕواندز لەدایك بوون تا چەند سروشتی ئەو شارە کاریگەریی لەسەر تابلۆکانت هەبووە؟ ‎- بێگومان سروشتی سەوز و ڕەنگینی رواندز،زۆر کاریگەریی لەسەر ڕەوتی کارکردن و حەز

و سەلیقەی هونەری من هەبوو□. ه□ك□وتەی شاخوداخی بەرز و خەرەندی دڵفڕێنی، هەموو كات سەرنجیان ڕاكێشاوم و سرووشیان پێ بەخشیوم، ڕۆحی ئەم شارە هیچ كات لە نەقش و ڕەشنووسی سكێچی كارەكانم دانەبڕاوە.
كامانەن ئەو هونەرمەندانەی كاریگەریان لەسەر بەڕێزتان هەبووە؟

- بەگشتی سەرسامی زۆربەی هونەرمەندانی سەردەمی ڕێنیسانسم، چونكە سەرەتای سەردەمێكی نوێی هونەر بوو، مۆدێلە كلاسیكییەكانی سەردەمی یۆنانی و ڕۆمانی كۆن لەدایك بووە، لە هەمان كاتدا تەكنیكە مۆدێرنەكانیشیان بەكار هێنا. سەردەمی ڕێنیسانس قۆناغی زێڕین بوو لە هونەری شێوەكاری و پەیكەرسازی و تەلارسازی ـــ بۆ نموونە، (مایكل ئەنجێلۆ) لەو سەردەمە جێدەستی لە هەر سێ بوارەكە نەخشاندووە و بێگومان كاریگەریی هەبووە. دیارە هونەرمەندانی كوردیش لە قۆناغانی پێشتردا هونەر و پەیامی خۆیان بەجوانی و بە شێوازی جیاواز گەیاندووە. لەوانە(د. محەمەد عارف)كە یەكێك بوو لە خەمخۆرە دڵسۆزەكانی هونەری كوردی. بەخت یاوەرم بوو لە تەمەنێكی بچووك توانیم ببینم و گفتوگۆ بكەین و چۆنیەتیی كاركردنی و تابلۆكانیم لە نزیكەوە دیت و كتێبێكی هونەریی ئەكادیمی ڕۆستۆڤچیفی پێشكەش كردم كە خۆی لە ڕووسییەوە كردبووی بە كوردی ـــ ئەوكات زۆر سوودم لێ بینی. بێگومان ئامۆژگارییەكانی و تابلۆكانی تا ڕاددەیەك كاریگەریان لەسەر كارەكانم هەبووە.

*باشە بێرۆ رواندزی كاتێكی دیاركراوی هەیە بۆ كاركردن لەسەر تابلۆكانی؟

- هەر كاتێك بمەوێت و دۆخەكەش تۆزێك گونجاو بێت راستەوخۆ دەست ئەكەم بە كاركردن و سكێچ كردن، گرینگ نییە چ كاتێك بێت.. زۆربەی كات ڕەشنووسێكی بچووكم پێیە كە ئەچمە سەر كار یان ناو سروشت و سەر شاخ كە ئارەزووم كرد سكێچ ئەكەم. دواتریش لە دەرفەتێك لەسەر خامی گەورە دووبارە كاری لەسەر ئەكەمەوە. بەگشتی كاتێكی دیاریكراوم نییە بۆ كاركردن لەسەر تابلۆكان.

*قوتابخانەكانی هونەری شێوەكاری زۆرن، بەڕێزتان لەسەر كام قوتابخانە كار دەكەیت؟

- ئەوەی من چ□زی لێ ئەبینم لە هونەر ئەوە كە زۆر خۆڕسكانە

کار ئەکەم. زۆر حەزم بە سنووردانان و یاسا و ڕێسا نییە لە دنیای هونەردا. بێگومان ئەوە گرینگە ئەکادیمیانە زانیاریت هەبێت لەسەر ڕەچکە و گەشەکردنی قۆناغە جیاوازەکانی هونەر و لەتەك پراکتیکی هونەری پێویستمان بە برەودان و بایەخدان بە لایەنە تیۆرییەکەش هەیە، بەڵام نەگاتە ئەو ڕاددەیەی کە کاریگەریی لەسەر هونەرەکی خۆڕسك دروست بکەن و ئاڕاستە و پەیامی هونەرمەند بگۆڕن. بەگشتی من وابەستە نەبووم بە شێوازێکی کارکردنی تایبەت، بۆیە ئەتوانم بڵێم ئەو شێوازەی من لەسەری کار ئەکەم بەتەواوی ناچێتە سەر جۆرێك لە قاڵبی قوتابخانەیەکی هونەری دیاری کراو.

- (بەنی فیشەك و مەخەك) ناونیشانی دوا پیشانگای بەڕێزتان بوو دەکرێت باسێکی ناوەرۆکی تابلۆکان بکەیت؟
- فیشەك و مەخەك دەرگای چوونە ناو جیهانی جەنگ و خۆشەویستییە، بەڵام نەخشی فەرش و قەچی بزنەکێوی بەنی کوردەوارین و تەڕامان و وردبوونەوەم قووڵدەکەنەوە بە سروشتی ژنەکێوی و سروشتی شاخ و مەودای خۆڕاگری ئێمە.

بەنی فیشەك و مەخەك کە دووەمین پێشانگای تایبەتی منە بە درێژایی یازدە ساڵی ئەزموونی کارکردنم چەند قۆناغێکی جیاوازی بڕیوە، هەوڵم داوە ساتەکانی شەڕ و ژیان و بەردەوامبوون بنووسمەوە و ئاوێتەی ڕەنگ و ڕوئیای هونەرییان بکەم،هەر بۆیە ژوورە کۆنەکانی قەڵای هەولێرم هەڵبژارد تا هەر ژوورەی گوزارش لە قۆناغێك بکا و پێناسەی ماوەیەکی زەمەنی ژیانی هونەریم بێ. دەمەوێ پارێزگاری کردن لە کەلتوور و سروشت و مۆرکی کوردانە بەشێك بێ لە پێناسەی کارەکانم.

*بۆ داهاتوو هیچ پرۆژەیەکەت لە هەگبەدایە؟

- ئەوەی راستی بێت چەند کار و پڕۆژەیەکم هەیە ئێستا کار لەسەر بەشێکیان ئەکەم، بەو هیوایە کە لە داهاتوویەکی نزیکدا بەرهەم بێن و بخرێنە بەر چاوی بینەران.

کامەران حاجی ئەلیاس